

One who sweeps and one who settles the dust – המכבד והמרבץ¹

OVERVIEW

The ר' אליעזר teaches that regarding המכבד והמרבץ, there is a מחלוקת between ר' who is מחייב, and the מדרבנן who maintain that it is only a שבות prohibition. The תוספות later states that according to ר"ש it is permitted to be מרבץ לכתחלה. Our תוספות discusses whether there is an issue of רישיה here.

תוספות asks:

תנימה דעל כרחך מיירי דלא הוי פסיק רישיה² שישוה הגומות -

It is astounding! For perforce we are discussing here a situation where there is no פסיק רישיה that he will smooth out the holes in the ground -

דאי פסיק רישיה היכי שרי לקמן רבי שמעון לכתחילה -

For if it is a פסיק רישיה how does ר"ש, later in our גמרא permit even ריבוץ, later in our גמרא permit even ריבוץ -
הא מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות -

For ר"ש admits in a case of רישיה ולא ימות that he is הייב even if he is מתכוין, therefore we must conclude that this מרבץ is not a פסיק רישיה -

וכיון דלא הוי פסיק רישיה אמאי מחייב רבי אליעזר חטאת -

And since it is not a פס"ר, why does ר"א obligate him for a חטאת -

האמר בפרק אמר להם הממונה (יומא דף לד,ב) גבי צירוף עששיות³ -

Since the גמרא stated in the הממונה, פרק אמר להם הממונה, regarding עששיות -

דדבר דאין מתכוין מותר⁴ לרבי יהודה מן התורה דלא הוי מלאכת מחשבת⁵ -

For doing a מלאכה without intent is permitted (even) according to ר"י for it is not a thoughtful/intentional work.

¹ מרבץ mean one who sprinkles water on the floor to prevent the dust from rising. There is a concern that while he is doing it he may smooth out certain holes in the ground and transgress the מלאכה of בונה (building).

² פסיק רישיה literally means, can you chop off its head [and it will not die]. It is inevitable that if the head is chopped off, it will die. The term פסיק רישיה refers to an inevitable result of a specific action. תוספות is saying that here it cannot be a case of רישיה, meaning that it is not inevitable that by being מרבץ he will be גומות; it is merely a possibility.

³ When one heats up a metal to a high degree and then places it in cold water; the metal is strengthened, and one is הייב for doing this on שבת because of בפטיש; it is the final 'hammer blow' to finish the utensil. עששיות means the hardening (צירוף) of the chunks of metal (עששיות).

⁴ They would occasionally throw in hot pieces of metal into the מקוה on יו"פ to lessen the coldness of the water for the כהן גדול (if necessary). The גמרא there asks but it is עששיות; צירוף עששיות; the גמרא answers that it is מתכוין there is no intent (by throwing in this עששיות) to be מצרף them, but only to take the chill of the water..

⁵ The תורה writes (in לה,לג) regarding the מלאכת המשכן that it was מלאכת מחשבת. The work was planned and intentional. The מלאכות of שבת are derived from the מלאכת המשכן therefore the מלאכות of שבת need to be מלאכת מחשבת in order to be הייב for transgressing them. An אין מתכוין by definition is not a מחשבת. The question is why is מחייב ר"א חטאת for מרבץ since it is מתכוין and not רישיה where all agree that it is התורה?!

answers: תוספות

ויש לומר דבהא פליגי דרבי אליעזר סבר דהוי פסיק רישיה ורבנן סברי דלא הוי -

And one can say that this itself is the argument, for ר"א maintains that it is פסי"ר so therefore he is חייב, but the רבנן maintain that it is not a פסי"ר, therefore there is no חטאת even according to יהודה.

anticipates a difficulty: תוספות

והא דאמר והאי דנא דסבירא לן כרבי שמעון שרי לכתחלה -

And this which the גמרא concludes, 'and nowadays that we follow ר"ש that a מותר, it is initially permitted to be מרבץ', but why -

אף על גב דאפשר דסבר רבי שמעון דהוי פסיק רישיה⁶ -

Even though it is possible that ר"ש himself maintains that מרבץ is a פסי"ר -

responds: תוספות

מכל מקום הש"ס סבר כרבנן⁷ דלא הוי פסיק רישיה -

Nevertheless even though ר"ש may maintain that it is a פסי"ר, the גמרא follows the רבנן who maintain that it is not a פסי"ר -

הילכך שרי לכתחלה⁸ כיון דקיימא לן כרבי שמעון [עיי' תוספות סנהדרין פה,א דיבור המתחיל ורבי שמעון]:

Therefore since it is not a פסי"ר it is permitted לכתחלה, since we established the ruling like ר"ש that מותר לכתחלה is דבר שאין מתכוין.

SUMMARY

The חכמים and ר"א argue whether מרבץ is a פסי"ר (for משווה גומות), we follow ר"ש regarding אין מתכוין, regardless whether he maintains מרבץ is פסי"ר, or not.

THINKING IT OVER

If the רבנן maintain that it is not a פסי"ר, then why do the רבנן maintain that it is משום שבות?⁹

⁶ It will turn out then that ר"ש would agree (with ר"א) that מרבץ is חטאת!

⁷ Even if ר"ש maintains that it is a פסי"ר, we however follow the רבנן who argue with ר"א (and [perhaps] ר"ש) and maintain that it is not a פסי"ר.

⁸ We can agree with ר"ש that אין מתכוין is מותר and (perhaps) disagree with him regarding whether it is a פסי"ר.

⁹ See previous ד"ה החולב.